

Výborný na konferenci výživářů

Již 29. výroční konference společnosti VVS Verměřovice opět přilákala hojné množství posluchačů, organizátoři zaznamenali okolo 180 účastníků. Nechyběl ani ten nejvyšší v oboru – tedy ministr zemědělství Marek Výborný. Témata se točila kolem mléka, dojnic, managementu robotických stájí, ale především výživy. A tentokrát nezůstalo pouze u výživy zvířat, ale lékař MVDr. Petr Tláškal objasnil také několik pravd z výživy lidské.

Konferenci otevřel Ing. Jiří Burdych z firmy VVS s informacemi o připravovaných akcích. Nezapomněl zdůraznit, že 5. března se budou v prostorách hotelu Jezerka na sečské přehradě vyhlašovat vítězové soutěže Mléčná farma roku 2024.

Ve welfare skotu jsme na špici

Jako první host vystoupil ministr Marek Výborný se slovy, že živočišná výroba a zejména chov dojených krav se koncentruje nejen v ČR, ale i v dalších zemích Evropy. V ČR je nejvíce stájí s počtem krav mezi 201 až 300 kusy dojnic. Činí to 19,4 % z celkového počtu registrovaných stájí v kontrole užitkovosti (KU). Nejvíce krav v KU je v podnicích s více než 500 kravami – 49,5 %. Je to otázka ekonomické rentability a ministerstvo nemá tendenci tento trend nijak ovlivňovat. Mléčná užitkovost se za posledních dvacet let zdvojnásobila. V počtu volných ustájení, tedy welfare, předstihli čeští chovatelé Rakousko i Německo (vazných chovů skotu v ČR je už pouze 2 %, v Rakousku 25 %, v Německu 16 %). „Od 1. února 2021 je zakázáno chovat zvířata ve vazném ustájení s výjimkou nezbytně nutné doby po trvání jejich ošetření. V současné době je ze strany Evropské komise připravována revize legislativy animal welfare, která by měla přinést také nové podmínky pro ustájení dojnic a telat. Předpokládá se, že nová legislativa přinese zákaz vazného ustájení krav, stanoví nové minimální prostory pro telata a dojnice, zavede pevné podlahy namísto celoroškových a přinese požadavek pro přístup zvířat na pastvu,“ informoval ministr. Zmínil také problém nových požadavků na dopravu, což by mohlo omezit naše exportní možnosti.

Trh s mlékem

„Od roku 2023 cena mléka klesá, stav, kdy jsou ceny pod náklady, je dlouhodobě neudržitelný. Soběstační v této komoditě jsme na 130 % a není ambicí vlády nebo MZe, abychom v tomto čísle klesali,“ řekl ministr, který vnímá absenci družstevních zpracovatelských kapacit. Mlékárny jsou

Ministr zemědělství Marek Výborný v Mistrovicích

v soukromých rukou, častý je i zahraniční kapitál, nerovnoměrné rozdělení zisku ve vertikále producent – zpracovatel – obchod, velice omezená možnost a vyjednávací síla producentů.

„Podle burzy v Německu jsme se odrazili ode dna a ceny na jaře 2024 by mohly být pozitivnější,“ řekl k cenám mléka Marek Výborný a dodal, že nemá v ruce žádné nástroje, kterými by mohl ovlivňovat finanční ceny jakýchkoli komodit. Snaží se však tlačit na jednotlivé články řetězce, zejména na konec, tedy obchodníky nebo případně potravináře.

V závěru Marek Výborný odpovídal na dotazy účastníků pomocí aplikace Slido, kdy posluchači posílali dotazy přes mobilní telefon.

Než si pořídím dojící robot

Hlavnímu odbornému tématu konference, managementu v robotických stájích, se věnoval chovatel a poradce Jan Hendrik Puckhaber, který chová mléčné krávy na severu Německa (Milchhof Gut Bandels-

torf GbR). Navštívil také několik českých farem, kde upozornil na některé možnosti zlepšení.

„Pro ty, kteří uvažují o dojících robotech, poskytnu pár rad. Roboty jsou totiž jen stroje na získávání mléka, ale mléko vytváří péče o zvířata a uspořádání stáje, nikoli krmivo. Myslím tím, že nevhodné uspořádání stáje nelze kompenzovat granulami v robotu,“ upozornil přednášející, který vidí hlavní problémy v tom, že prodejci stájových technologií včetně dojících robotů dělají svou práci a jejich cílem je prodat zařízení. Někdy vykreslují věci hezčí, než je realita.

„Mohu podojit 75 krav? Ano – není problém, řekne prodejce. Vy ale musíte kalkulovat – jak dlouho trvá jedno dojení, kolik minut trvá robotům proplach, opravy poruch a tak podobně,“ vysvětlil Jan Puckhaber, který na své farmě provozuje tři roboty Lely A4 pro 165 krav s dojivostí 13 000 kg mléka.

„Krávy musí chodit! Co podněcuje k návštěvě robota a k podojení? Potřeba energie, tedy granulace v robotu a hodně mléka ve vemeni. Naopak dojení brání sociální strach a bolest končetin, kulhání, ale také nasycení krav. Když investujete do robota, je třeba provádět 100% péči o paznehty,“ nabádá přednášející.

„Minimálně potřebujeme 10 % volného času a když je špatný den, je třeba počítat s 15 % volného času. To znamená asi 60 krav na robot. Vyšší produkce je mnohem snazší dosáhnout při počtu 55 až

60 krav na robot. Toto může být pro vás reálný plán,“ říká Jan Puckhaber.

Volba pro volný pohyb

Další volba před chovatelem je uspořádání stáje – volný pohyb zvířat – řízený pohyb (milk first, feed first) – nebo instalace skupinových robotických dojíren (batch milking).

„Proč já nechci řízený pohyb krav v robotické stáji? Abych předcházel tvorbě organizačních problémů,“ je toho názoru přednášející. Řízený pohyb podle něho:

- snižuje celkové množství krmiva přijaté krávou,
- snižuje celkovou dobu příjmu krmiva,
- snižuje počet návštěv krmeného stolu,
- změny v krmeném chování mohou vést k bacherové acidóze.

„Pokud jste něco pokazili, pak při volném pohybu krav trpí lidé, při řízeném pohybu trpí krávy.“ Náklady na jedno dojení při uspořádání batch milking vycházejí podle Jan Puckhabera vyšší (viz obrázek z jeho prezentace).

Něco z lidské výživy

Lékař FN Motol Petr Tláškal popsal účastníkům mistrovického semináře aktuální problematiku lidské výživy. „Žijeme déle, ale trápí nás civilizační nemoci,“ tak zní závěry z konference ministerstva zdravotnictví.

„Ekologické aspekty, ochrana zvířat, ale i jiné faktory aktivují směry ve výživě s omezováním konzumace masa nebo jeho nahrazováním jinými složkami výživy. Nejčastěji jde o rostlinné produkty. Z obdobných, ale i zdravotních důvodů, jako alergie nebo intolerance, vznikly a vznikají i náhražky mléka či mléčných výrobků. Otázkou je, jaká je jejich nutriční hodnota.

Dalším problémem může být vysoké průmyslové zpracování daných výrobků,“ zmínil mimo jiné MUDr. Petr Tláškal.

Shrnutí

Single box

- Pro:
- Volný pohyb krav umožňuje individuální dojení, a to i >3 denně
  - Vyšší užitkový potenciál zvířat
- Efektivita práce, protože dojení lze provádět i bez personálu

Proti:

- Změna organizace chovu
- Problémy s paznehty
- Špatný management vede ke zvýšené potřebě přiřazení krav
- Vždy krávy ve stáji
- Havarijní služba

Skupinová robotická dojírna (batch)

- Pro:
- Pevná frekvence dojení
  - Stabilitní bez údržbářských prací
  - V případě skupinového dojení 2x denně potřeba havarijní služba v noci
  - senzory

Proti:

- Náklady na personál
- Systém skupinového dojení 3x denně (24h) vyžaduje min. 5 ošetřovatelů
- Skupinové dojení 2x denně snižuje množství mléka = vyšší celkové náklady na litr mléka
- Doba pobytu v čekárně
- Stavební náklady, zejména pokud je vyžadována nová stavba

Pro a proti (z přednášky Jana Puckhabera)

Podle přednášek
Lukáš Prýmas